

L-Imnara No. 16

ĠABRA TA' TAQBILIET POPOLARI (L-EWWEL PARTI)

Guido Lanfranco

Għal xi żmien ili niġbor noti dwar aspetti varji tal-folklor tagħna, minn għand l-anzjani. Hafna min-noti tiegħi ġew minn kuntatti personali, iżda oħrajn gbarthom billi bdejt nagħmel programmi folkloristiċi fuq ir-radju, l-aktar fuq l-RTK, fejn bdejt nagħzel suġġetti li dwarhom kont inkun irrid insib aktar informazzjoni, u bosta mis-semmiegħa bdew iċemplu waqt il-programmi u jagħtu l-informazzjoni tagħhom. Dejjem, bħalma wieħed jistenna, din l-informazzjoni kienet ta' żewġ kategoriji, jiġifieri dawk li kont ġa nafhom sew, iżda servew biex jikkonfermaw dak li naf, u oħrajn li kienu varjanti ta' dak li nafu, jew godda għal kollox. Dawn il-ġabriet ta' informazzjoni huma ta' tliet kategoriji: i. komunikazzjonijiet orali personali, li jinkludu intervisti jew informazzjoni spontanja jew bħala twegiba għal xi mistoqsijiet tiegħi. ii. noti u transkrizzjonijiet ta' rekordings li għamilt mill-programmi tiegħi fuq ir-radju. iii. Korrespondenza minn semmiegħa tal-programmi tiegħi fuq ir-radju li ppreferew jiktbu milli jċemplu waqt il-programmi.

Din id-darba se nieħu għażla ta' sebghin taqbila li gentiment kitbuli xi persuni, u niġibhom hawn għall-interess tagħhom.

Taqbila antika

Imxejt, imxejt, imxejt	Sodda, salib, imħadda, kuruna,
żarbun ta' l-angli xeddejt	Kull min iħobb l-Alla
Wasalt sal-bieb tal-ġenna	Ikollu xorti ventura
Sibt il-għadu qed jistenna	Ventura tal-venturi
Għedtlu "lil min qed tistenna?"	Dik ommok Santa Klara
Qalli "Qed nistenna lilek"	Missierek Santu Wistin,
Għedtlu "lili m'għandekx xi tridni	Tlettax il-grazzja kellu
Għax ruħi miktuba l-Alla"	Dak l-imqaddes Sant"Antnin.(1)

Brajbu

Brajbu naf u brajbu ngħid,
Salib maqbru għal mawrien,
Ġesu' ħabbu, Ġesu' riedu,
Fuqu ssallab, fuqu miet.
Min ma jafx dan il-brajbu
Ifittex jitgħallmu,
U jgħidu tliet darbiet kuljum,
Piena tan-nar le ma jara,
Ġewwa l-ġenna dritt imur. (2)

Għanjiet lil-Hanini

Hanini raqad fuq l-ilma	Qalbi u qalb ħanini waħda
U filgħodu sebaħ bil-għatx,	B'żigarella marbutin,
Jew il-qannata nkisritlu,	Il-mewt trid tkun għalina
Jew il-ħabel ma laħaqx. (3)	Biex tifridna minn xulxin.(4)

Dak ħanini liebes l-iswed	Kemm huma sbejħa l-għajnejn suwed
Dik sinjal is-sinjorija	Għad li n-nies ifaħħru ż-żoroq
Għandu flus biex jixtri l-Malta	X'par għajnejn għandu ħanini,
U jdawwarha bil-merkanzija.(5)	Jisirqu x-xebbiet mit-toroq.(6)
Jien safar ma rridx insiefer	Hanini għajjur għalija

L-Imnara No. 16

Għax ma rridx naqsam kanali
Irrid noqgħod fil-port ta' Malta
Fejn narak u fejn tarani.(7)

Jien ukoll għajjura għalih
Lili jħobbni u jurini
Jien inħobbu w ma nurihx.(8)

Hanini jdoqq il-kitarra
Jien niżfinlu l-ispanjola
Kemm ili ninnamra miegħu
Kont għadni tfajla mmur l-iskola(9)

Minn din it-triq għaddejt u ngħaddi
Ġo fiha għandi qasrija
Jien ma nħobbx il-fjuri li tagħmel,
Izda x-xebba li ssaqqiha(10)

X'par għajnejn għandu hanini
Kif nagħmel u noħodhomlu
Nilgħabhomlu belladonna
U waħda waħda nirbaħhomlu.(11)

Kemm għandi grazzja ma' dawka
Li jkollhom għajnejhom sbieħ
Dak hanini wieħed minnhom,
Kemm jiena ferħana bih! (12)

Kemm inħobbu lil-hanini
Għax gustuż, ħelu w speċjali
Jiena l-ommu neħodulha
Jekk naf ħajti tispiċċali.(13)

Kemm inħobbu lil-dak hanini
Fil-periklu li jiggennen
Mhux għax għandi gmiel go wiċċi
Izda jiggustani nitkellem.(14)

Hanini jdoqq ma' tal-Baqri
Kemm tixraqflu l-uniformi
Lilu rrid u lilu nieħu
avolja ma tridnix ommi.(15)

Li kont taf kemm jien inħobbok
Li kont taf x'nagħmel għalik,
Li kieku l-qlub jinqalgħu
Qalbi naqla' u nagħtik.(16)

Dak hanini mil meżżani
La hu twil l'anqas qasir
Għandu dsatax il-sena
Jalgħaqhom nhar Sant'Antnin.(17)

Kemm inħobbu dak hanini
Fejn imur jeħodni miegħu
Billi jiena iżgħar minnu
Jaħsbuni t-tifla tiegħu.(18)

zewwiġni, mama' zewwiġni
zewwiġni lil-ggant tal-Belt
Sajf u xitwa jorqod barra
Kejn ma jibża' mill-maltemp.(20)

Dawk għajnejk is-suwed tuta
Xebbaħthom xebba lhudija
Imħabbtek kollha qassamtha
Ma ħallejtx daqsxejn għalija(21)

Nara l-wiċċek ninsa d-dinja
Nisma' kliemek ma mmut qatt
Jiena nneħħi ruħi b'idejja
Jekk narak f'idejn xi ħadd.(22)

Spicċa z-żmien tan-namur tagħna
Għal flimkien iżjed maħniex
Talli ħabbejtni ħabbejtek
U obbligata lejki mhinix.(23)

La twila u l'anqas qasira
Qegħda kif irridek jien
Donnok qanpiena tal-fidda
Magħmula għand l-argentier.(24)

Dak hanini liebes l-iswed
Donnu mietlu xi ħabib
Mititlu l-għażiża ommu
Li rabbietu fuq il-ħalib.(25)

R-ritratt tiegħek qiegħed għandi
Ġewwa qalbi hu stampat
Imdawwar bid-deheb u l-fidda
Bid-djamanti indurat (26)

Ġuvni sbejjaħ qalbi ħabbet
Dana kien minn Hal Balzan
Meta marru jgħidu l-ommi
Qaltli insib wieħed aħjar(27)

Ġo qalbi għandi bixkilla
Mimlija bil-farkizzan
Ngħidilkom min hu hanini
Ġuvni sbejjaħ minn Hal Balzan(28)

Minn dit-triq għaddejt u ngħaddi
Ġo fiha riedu jzewguni,
Xebba sbejħa w bint nies sewwa
Izda dota ftit riedu jtuni.(29)

L-Imnara No. 16

- Halli l-ommok u ejja miegħi
Ha tara min hu l-aħjar
Ommok traqqdek fuq it-tiben
U jiena nraqqdek fuq it-tajjar.(30)
- Fi Strada ta' Santu Rokku
Hemmek fetaħ ħanut ġdid
Iż-żigija taqli l-milsa
Uż-żigi jaqli il-mazzit.(31)
- Meta nara s-sabiħ wiċċek
Ikun jixraqlek rigal fin
Jien nagħtik par brazzuletti
U maktur kbir tal-ħarir.(32)
- Libbsuni libsa roża
U kien jixraqli iċ-ċelest
U għajruni li jien kergħa
U l-għarus tiegħi diġa lest(33)
- Hanini sejjer isiefer
Bejn it-Tnejn u t-Tlieta jmur
It-tikira li ħallieli
Biex ma nkellimx ġuvintur.(34)
- X'inti faċċata tiegħi
Irrid inkelmek u ma nistgħax
In-nies kollha kontra tiegħi
U isbaħ minnek ma narax.(35)
- Kemm inħobbu il-ħut moqli
Speċjalment ikun biz-zalza
L-imħabba li tħobbni inti
Hija kollha mħabba falza.(36)
- Wiċċek wiċċ l-aṅgli tas-sema
Dawk għajnejk kemm huma sbieħ
X'wiċċ għandek kemm hu ħelu
Ma nistgħax nissaportih.(37)
- Kemm inħobbu lil-ħanini
Allavolja ma jtini xejn
Meta jkolli inlestilu
Meta le, nagħmillu d-dejn.(38)
- Hanini musmar tal-gronfol
Ajma qalbi kemm ifuħ
Allavolja daqsxejn samrani
Ix-xebbiet kemm inħobbu.(39)
- Ngħidilkom x'juża ħanini
Libsa griża kappell tat-tiben
Niesu kollha daru għalija
Għax ħabbejtu daqsxejn ta' tifel(40)
- Ngħidilkom min hu ħanini
Min hawn jgħaddi ta' kuljum
Libsa griża u bajdanija
U ngravata navy blue.(41)
- Li kienet l-imħabba teqred
Kieku ġismi ilu mejjet
Haqqni min jimmeritani
Għax lilek ħabbejtek iżzejjed(42)
- Se ngħanni għanja lis-somor
Min hu ismar jiskużani
Għax ħanini abjad u aħmar
Minn ħaddieħor x'jimpurtani(43)
- Meta rajt ir-ritratt tiegħek
Grazzja miegħek le ma ħadx
Meta rajtek naturali
Ġo qalbi lilek daħħalt.(44)
- Kont fis-sakra u tajt il-kelma
Lill-għarusa ma rajthiex
Fittxu morru għidu l-ommha
Reġa' bdieli u ma rridhiex.(45)
- Ix-xemx għebet u ġa niżlet
Qamar tal-lejla ma telgħax'
Għax ħanini għadu rieqed
Minn-nagħas għadu ma xebgħax(46)
- Il-lejla se norqod waħdi
B'istanga nsakkar il-bieb
Nagħmel rasi fuq l-imħadda
Nisma għana minn tal-ħbieb.(47)
- Minn għajnejk ħerġin ir-raġġi
Hassejthom deħlin ġo fija
Halli l-ommok u ejja miegħi
Halli tara d-dinja x'fiha.(48)
- Hanini beċċun bajdani
Fejn imur ižoqquhuli
Dak ħanżir jagħmel għal żaqqu
Għad xi darba joqtluhuli.(49)

L-Imnara No. 16

Min kellu jgħid lill-ommok
Minn ġirien se nsiru qrafa
Qabel kont ngħajtilha isimha
Issa ngħajtilha kunjata.(50)

Dak ħanini ġġieled miegħi
Miġġieled ma nafx għaliex
Jew qaltlu xi ħaġa ommu
Jew qalulha xi ħaġa n-nies.(52)

Hanini għaziż għand ommu
Daqs id-deheb għand l-argentier
Daqs il-fosos tad-djamanati
Għaziżha jiena għand missieri(54)

Kemm ilek tistennieni
Issa jiena fl-añħar ġejtek
X'bi ħsiebek int tlestili
Ta' l-imħabba li ħabbejtek.(56)

Kulurek mhux naturali
Rajtek jien tagħmlu b'idejk
Iftaħ widnejk u ismagħni sewwa
Għax jien lilek qegħda ngħid.(58)

Iżzewwiġt u żewġi siefer
Nista' ngħid li m'nhix miżżewġa
Għandi x'niekol u għandi x'nixrob
Izda qalbi dejjem sewda.(60)

Inħobbok għax naf li tħobbni
Ngħir għalik għax tgħir għalija
Ara meta issemmini
Int ma tgħidx id-deni fija.(62)

Ara x'qalet il-Qrendija
Min jiżżewweġ jaqa' lsir
Iżzewwiġt ma sirtx ilsira
U tbatija ma nafx x'inhil.(64)

Ħsiebi fik ma nistgħax norqod
Inħoss xi jtajjarli nagħsi
Fittex tini r-ritratt tiegħek
Halli nqegħdu ma' ġenb rasi.(66)

Wiċċ ix-xemx ta' l-Ingilterra
U l-qamar ta' l-istagun
Ħanini kemm inti sbejjjaħ
Bil-wardiet torqod u tqum.(68)

Il-libsa tas-seta kruda
L-għonnella tan-nobbilta'
Aqta jiesek minn ħaninek
Jekk għandek xi volonta'.(51)

Li kieku l-qlub jinqalgħu
Naqla' qalbi u nagħtijhielek
F'karta strazza nkebbibhielek
Ġo valigġa nibgħathielek.(53)

Żewwiġni, mama' żewwiġni
Żewwiġni fizzaġal Inġliż
Għax il-Malti jrid id-dota
U dota jien mgħandix.(55)

Il-kunjata ġġieldet miegħi
Għamiltli gost u pjaċir
Hasbitni li jien mgħolija
Jien ferħana sejra ntir.(57)

Għażiltek minn nofs tużżana
Qegħdtek f'kannestru ward
Kelli twal u kelli qosra
Mal-meżżana innamrajt.(59)

Li kienet l-imħabba toqtol
Kieku kemm hawn nies mejtin
Imutu n-nies tad-dinja kollha
Jien u int nibqgħu ħajjin.(61)

Kont imsiefer smajt bi ġmielek
Jien il-kiefer ma riedx nemmen
Issa ġejt u rajt b'għajnejja
Kif inħossni se niġġennen.(63)

Ħanini sejjer isiefer
Fl-ewwel art jiftakar fija
Jiftakar li waħdi ħallieni
U li miegħu kont imdorrija.(65)

Jien ma rridx insewwed qalbi
Li ma kienx għad jista' jkun
Ma jkunx dak ikun ħaddieħor
Ma spiċċawx il-ġuvintur.(67)

Li kien il-misjur mormi
Kieku int ilek mormija
Il-ħsara li għandek inti
Ebda mgħallem ma jsewwiha.(69)

Jekk niltaqa' ma' ħanini
Ma nkellmux sigurament
Il-ħalfa magħmula u lesta
Ma nikstrux il-ġurament.(70)

L-Imnara No. 16

Referenzi

Ġabra ta' Korrespondenza dwar Folklor Malti Minn Għand Semmiegħa tal-Programmi Ta' Guido Lanfranco fuq l-RTK Radio. (GKR)

1. Mibgħuta minn Mary Galea, żejtun, li kienet tismagħha minn għand iz-zija tagħha, issa mejta. (GKR.14)
2. Mibgħuta minn Miriam Agius, żabbar, li kienet qalietielha ommha, li ukoll kienet semgħatha minn għand il-bużnanna tagħha. (GRK.15)
- 3 u 4 Mibgħuta minn għand Victoria Schembri, Siggiewi, li semgħathom minn għand ommha. (GRK.13)
- 5 sa 9 Mibgħutin minn Mary Puli, Sliema, li gabrithom minn għand zitha Bernardina Cassar minn Birkirkara (li issa tinsab l-Awstralja). (GRK.20)
- 10 sa 70 Mibgħutin minn Melita Cutajar, Birkirkara, li gabrithom minn għand Yvonne Abela, Mosta, li kienet tiktibhom waqt li nannitha Eva Azzopardi minn Birkirkara (1911-1987) kienet toqgħod magħha. (GRK.19)

Hawn nerga' niżziñajr lil-dawk li kitbuli informazzjoni, wara li ġa rringrazzajthom individwalment. It-tieni parti ta' taqbil folkloristiku jidher f'ħarga oħra.

